

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

8-5-2021

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

[Απόσπασμα συνέντευξης του καθηγητή Μάνου Δανέζη σε ιστοσελίδα]

Ο Μάνος Δανέζης είναι επίκουρος καθηγητής Αστροφυσικής, στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει δημοσιεύσει δεκάδες άρθρα στον Τύπο, εκατοντάδες επιστημονικές εργασίες, διαθέτει ένα πλούσιο συγγραφικό έργο βιβλίων Φυσικής, Αστροφυσικής Ιστορίας και Φιλοσοφίας των Θετικών Επιστημών αλλά και κοινωνικού ενδιαφέροντος. Τα τελευταία χρόνια οι ρηξικέλευθες απόψεις του γίνανε γνωστότερες από τις τηλεοπτικές σειρές «Το Σύμπαν που αγάπησα» και «Έτσι βλέπω τον κόσμο» στην ΕΤ3, όπου υπήρξε (μαζί με τον Δρ Ε. Θεοδοσίου) παρουσιαστής και επιστημονικός υπεύθυνος.

Κύριε Δανέζη πιστεύετε ότι ο δυτικός κόσμος καταρρέει;

[1] Σήμερα, όπως όλοι έχουμε αντιληφθεί, οι δυτικές κοινωνίες διέρχονται μια περίοδο δραματικά αυξανόμενης κρίσης, η οποία συν τω χρόνω αποσθρώνει τις παγκόσμιες κοινωνικές δομές. Ως παράδειγμα αναφέρουμε τη διεθνή οικονομική κατάρρευση που βιώνουμε σήμερα. Όπως είναι φανερό η οικονομική κρίση δεν είναι το αίτιο, αλλά το αποτέλεσμα μιας ολοκληρωτικής κατάρρευσης αξιών και

ιδεών. Πίσω από την καταρρέουσα οικονομική δομή, σε κοινωνικό και ηθικό επίπεδο, βρίσκεται ένας καταρρέων πολιτισμός και ομάδες ανθρώπων που την υπηρετούν. Χαρακτηριστικό φαινόμενο αυτής της κατάρρευσης είναι η εγκατάλειψη των αρχών της συλλογικότητας, της κοινωνικότητας και του κοινοτικού πνεύματος, δηλαδή των βασικών στοιχείων δόμησης του πολιτισμού μας.

[2] Η συλλογικότητα έχει αντικατασταθεί από την ιδιώτευση, την υποκειμενικότητα, την ατομικότητα και τον εγωκεντρισμό. Με τον τρόπο αυτό η κοινωνία χάνει τη συνοχή της και αυτοδιαλύεται σε ένα σύνολο συγκρουόμενων ατόμων. Το εγώ αντικαθιστά το εμείς. Το είμαι αντικαθίσταται από το έχω. Με τον τρόπο αυτό ο δυτικός πολιτισμός από κοινωνικός, μετατρέπεται σε εξατομικευμένο, υστερόβουλο, ωφελμιστικό και συν τω χρόνω φθείρεται, διαφθείρεται, και καταρρέει.

[3] Δυστυχώς, η ιστορία διδάσκει ότι όλοι οι πολιτισμοί του παρελθόντος κατέρρευσαν, μέσα σε τραγικές ωδίνες, χωρίς οι διεφθαρμένες κοινωνικές δομές να το αντιλαμβάνονται και χωρίς να είναι έτοιμες να τους αντικαταστήσουν με κάτι καλύτερο

[4] Την πολιτισμικά μεταβατική περίοδο που διανύουμε, ελπίδα και προσπάθειά μας πρέπει να είναι η δημιουργία όλων των αναγκαίων συνθηκών προκειμένου η ιστορία να μην επαναληφθεί και η πολιτισμική μετάβαση, η οποία είναι ήδη δρομολογημένη, να γίνει ομαλά χωρίς τις τραυματικές εμπειρίες άλλων ιστορικών περιόδων.

Όπως διαπιστώνετε, ένα πολιτισμικό ρεύμα εκφράζει βασικά την εκάστοτε προσπάθεια του ανθρώπου να ξεπεράσει και να ελέγξει τους φόβους του. Τι φοβόμαστε σήμερα και πώς μπορούμε να το ξεπεράσουμε;

[5] Ένα βασικό και επιτακτικό ανθρώπινο συναίσθημα είναι ο «φόβος», ο οποίος δημιουργείται από την έννοια της «ανάγκης». Σκοπός και αίτιο της ανάπτυξης ενός πολιτισμικού ρεύματος είναι η προσπάθεια μιας κοινωνίας να ξεπεράσει και να ελέγξει συλλογικά τρεις βασικές ομάδες φόβων, οι οποίοι βρίσκονται σε άμεση σχέση και συνάρτηση με τριών ειδών πραγματικά και πρακτικά γεγονότα. **Ο πρώτος φόβος** είναι ο φόβος της φυσικής ανθρώπινης επιβίωσης, **ο δεύτερος** είναι ο φόβος

της βίαιης δράσης του φυσικού περιβάλλοντος **και τέλος** ο μεταφυσικός φόβος, δηλαδή ο φόβος που προκαλούν κάποια γεγονότα τα οποία ξεφεύγουν από το πλαίσιο μιας λογικής ερμηνείας, η οποία θα είχε τη βάση της στην εμπειρία των ανθρώπινων αισθήσεων, όπως ο θάνατος.

[6]Προκειμένου ο άνθρωπος να κατασιγάσει αυτές τις τρεις ομάδες φόβων δημιούργησε αντίστοιχα, τα «κοινωνικά συστήματα» από τα οποία προήλθαν τα «πολιτικά συστήματα», την «επιστήμη» η οποία σε κάποιες περιπτώσεις μετασχηματίζεται σε «τεχνολογία» και τέλος τη «θεολογία», η οποία αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία στηρίχθηκε η δημιουργία της έννοιας της «θρησκείας». [...]

[7]**Όμως** μια κοινωνία που κυριαρχείται από υπέρμετρους φόβους, είναι μια υποταγμένη κοινωνία, ανίκανη να αντιδράσει λογικά και ήρεμα στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της. Μια φοβισμένη κοινωνία κυριαρχείται από την αίσθηση του πανικού, της οργής, της ανεξέλεγκτης βίας. Μια φοβισμένη κοινωνία είναι μια εύκολα χειραγωγούμενη κοινωνία. Το γιγάντωμα των αναγκών και των φόβων μας μας στερεί το υπέρτατο ανθρώπινο αγαθό, την ελευθερία μας.

[8]Σήμερα πλέον κατανοούμε γιατί ο δυτικός πολιτισμός, μας δημιούργησε έναν καταϊγισμό πλαστών και άχρηστων αναγκών. Όχι για να μας κάνει πιο ευχάριστη τη ζωή. **αλλά επειδή** αυξάνοντας τις ανάγκες μας, γιγάντωνε πλαστά τους φόβους μας. Μας έκανε υποταγμένους και εύκολα χειραγωγούμενους

[9]Ας αντιδράσουμε από σήμερα. Ας ελαχιστοποιήσουμε τους φόβους μας ελαχιστοποιώντας τις πλαστές ανάγκες μας, αντικαθιστώντας τις έννοιες του «αμοιβαίου συμφέροντος» και της περιστασιακής «ελεημοσύνης» με το μόνιμο αίσθημα της ανθρώπινης αλληλεγγύης.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Η ουσία των πραγμάτων

Μισοφωτισμένοι διάδρομοι.

Χτισμένες πόρτες.

Κυνηγάς έναν άνθρωπο για να μιλήσεις.

Τσαλαβουτάς στα νερά.

Σκοντάφτεις σε δεμένα χέρια.

Ανάβουν εκατομμύρια φώτα

πάνω από το κεφάλι σου.

Σβήνουν.

Μετά σημαδεύουν τον πλαϊνό σου

Και πέφτουν πάνω του σαν κοράκια.

Ένας τρίτος προσπαθεί να κλάψει.

.....

Βέβαια ωραία είναι η φιλοσοφία

και τα καλοβαλμένα πάρκα, ακόμη και οι αρχαιότητες

-δεν λέω-αλλά εδώ η ζωή βρίσκεται στα τελευταία της.

Όπως χάνεται μια λίμνη όσο προχωρούν τα αποξηραντικά έργα.

Και άρχισε να μας σκεπάζει ένα βουβό

Λευκό χρώμα, σκληρό σαν πέτρα.

Γιάννης Κοντός, Τα απρόοπτα, εκδ. Κέδρος

ΘΕΜΑ Α

Ποια είναι σύμφωνα με τον καθηγητή, στο Κείμενο 1, η κατάσταση που επικρατεί σήμερα στις δυτικές κοινωνίες; Να απαντήσετε σε 70 λέξεις περίπου.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β

B1.α. Στην απάντηση της πρώτης ερώτησης ο καθηγητής τοποθετείται με βεβαιότητα. Να εντοπίσετε δύο στοιχεία του λόγου του στην πρώτη παράγραφο της απάντησής του (Σήμερα, όπως όλοι...) που πιστοποιούν τη βεβαιότητά του κάνοντας μία αναφορά για το καθένα σε αντίστοιχο χωρίο. (μονάδες 10)

β. Να χαρακτηρίσετε την έκταση του λόγου (μακροπερίοδος ή βραχυπερίοδος) στη δεύτερη παράγραφο της απάντησής του. Ενισχύει τη βεβαιότητά του ή αναδεικνύει πιθανολογικές εκτιμήσεις; (μονάδες 5)

Μονάδες 15

B2. Να χαρακτηρίσετε το είδος της λογικής οργάνωσης της πέμπτης παραγράφου του Κειμένου 1 (Ένα βασικό...)(μονάδες 3). Πώς αναπτύσσεται η παράγραφος (μονάδες 4) και τι επιδιώκει κατά τη γνώμη σας ο καθηγητής με την επιλογή αυτή; (μονάδες 3)

Μονάδες 10

B3.α. Στο τέλος της συνέντευξης το ύφος του λόγου που υιοθετεί ο καθηγητής είναι συμβουλευτικό, διδακτικό. Ποια γλωσσικά χαρακτηριστικά επιστράτευσε για να επιτύχει αυτό το επικοινωνιακό αποτέλεσμα;

Μονάδες 10

B3.β.

Να γράψετε τη νοηματική σχέση που αποδίδουν οι παρακάτω τονισμένοι όροι συνοχής :

- **Ο πρώτος** φόβος... **ο δεύτερος** είναι ο φόβος ...**και τέλος** ο μεταφυσικός φόβος [παράγραφος 5] (μονάδες 2)
- **Όμως** [παράγραφος 7] (μονάδα 1)
- **αλλά επειδή** [παράγραφος 8] (μονάδες 2)

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Γ

Να σχολιάσετε το παρακάτω απόσπασμα από το Κείμενο 2, προσδιορίζοντας το θέμα που απασχολεί το ποιητικό υποκείμενο. Επιβεβαιώνεται η οπτική του ποιητικού υποκειμένου απέναντι στο θέμα και σε άλλους στίχους; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας σε ένα κείμενο 150-200 λέξεων κάνοντας σύντομες αναφορές σε αντίστοιχα χωρία.

Βέβαια ωραία είναι η φιλοσοφία

και τα καλοβαλμένα πάρκα, ακόμη και οι αρχαιότητες

-δεν λέω-αλλά εδώ η ζωή βρίσκεται στα τελευταία της.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Στην τάξη σας διαβάσατε το Κείμενο 1 και επισημάνετε την αξία της ομαδικότητας και της συνεργασίας. Με αυτή την αφορμή έγινε συζήτηση σχετικά με τη δυσκολία υλοποίησης μιας συγκεκριμένης συνεργατικής δραστηριότητας (project) που έχει ανατεθεί σε ομάδα συμμαθητών σας. Ένας από αυτούς τους συμμαθητές σας ανέλαβε να συντάξει μια επιστολή διαμαρτυρίας, που απευθύνεται στη Διεύθυνση του σχολείου. Αναφέρει τα προβλήματα που εντοπίσατε ότι προκύπτουν στο πλαίσιο της συνεργατικής δραστηριότητας και παρουσιάζει τις κατάλληλες προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι εφικτό να ευοδωθούν οι συνεργατικές δραστηριότητες στο σχολείο. Το κείμενό σας να είναι 350-400 λέξεων.

Μονάδες 30